

Carepů a p. Mezi jiným nalézá se v této sbírce na př. válečná trofej Indiánů Carepů (sušená hlava Indiána kmene Uitotos), která sběrateli jest velmi hledána a v Peru cení se na 300 franků. Mimo to zakoupil Vráz z tétož fondy od jiného sběratele za 100 solů sbírku etnografickou z Rio Napo, Ucayali a horního Marañonu. Sbírky tyto již správně došly. Připojeny jsou k nim též fotografie, určené ku článkům, jež slibuje Vráz zaslati příští poštou, konče tento dopis slovy: „Doufám dostati se do Panamy,

nezemřu-li; nalézám se bohužel ve stavu, který činí mně cestu přes Andy velmi obtížnou; z těchto krajín však musím uniknouti, neboť pouze v Colombii nebo Venezuele mohu nalézt zaměstnání. Kam pojedla se má naděje i zřítajíc mne touha po Praze. Nyní již nevěřím, že kdy drahou českou zemí ujdím. Mimo bedny zasílám též jeden svůj kufr; prosím tento i vše, co označeno jest jako mé privátní, pro mne uschovati. Pan Brázda má právo to žádati; jest to jeho a tím více v případě mého úmrtí.“

O zemské želvě z českého útvaru třetihorního.

(S vyobra. č. 78.)

Kdesi poblíže Chebu byl můj bývalý žák náhodou přítomen vypáčení velkého pařezu na mytíně, a když pomocí prachu pařez konečně byl ze svého lože vyrván, vytlitlo též něco kamene do výšky. Když prach a kouř vymizel, našel jsem mezi úlomky sladkovodního vápence zub nosorožce „*Aceratherium*“ a úlomek hrudní desky velké želvy zemské.

Tento nález jest velmi zajímavý i svědčí o tom, že podnebí bývalo u nás za doby třetihorní mnohem teplejší než nyní, neboť zemské želvy nežijí nikde ve studených krajínách. Nalezený úlomek poukazuje k želvě tvaru a velikosti želvy řecké, k jejíž předchůdcům by, jak je pravdě velice podobno, náležeti mohl.

Úlomek nestačí ku podrobnějšímu určení rodu, aby však nález ten byl označen, chci mu dání jméno *Testudo caelestis* v upomínku, že v pevném třetihorním vápenci nalezen byl.

První stopy želv našly se v Čechách v opuce Bělohorské a želva nalezená pojmenována Chelone Benstedti, i myslilo se, že patří druh ten k pravým želvám mořským, ale v novější době seznáno, že je příbuzná k želvám bahňákům. V hnědouhelném útvaru u Duchcova nalezen otisk velké říční želvy rodu *Trionyx*, ale dostal se někde do Vídně. V diatomaceových lupcích na Kučlinském vrchu nalezen úlomek

želvy bahňáka rodu *Emys*, a dnes přinášíme zprávu o zemské želvě též z útvaru třetihorního.

Ohlédneme-li se, kdy zemské želvy vůbec se objevily, tu seznáme dle výtečné palaeontologie Zittlovy, že se to stalo velmi pozdě a to teprve na začátku doby třetihorní v eocenu, kdežto jiné čeledi želv již v jurském a křídovém útvaru obrovských rozměrů nabývaly. Obr všech želv nalezených v Indii v sladkovodních usazeninách Sivalikských nazývá se *Colossochelys*. Lebka máti 20 cm, celé zvíře bylo až 6-8 m zděli, krunýř byl 5-8 m dlouhý a 2-5 m vysoký, kterážto míry dle nalezených zlomků kostry zjištěny byly. Též na ostrově Maltě nalezeny byly zbytky velkých želv v rozsedlinách skal.

I v mladších třetihorách v miocenu nalezeny zbytky zemských želv v Pyreneích a v jižním Německu, Diluvialní usazeniny na Queenslandu též vykazují obrovské želvy zemské. Největší nyní žijící druh, který též v našem muzeu krásným exemplářem jest zastoupen, *Testudo elephantina* z ostrova Mauritie, jest blízce vymřelá.

V celku lze pozorovati, že rodu želv počáde na velikosti ubývalo, což zajisté i dále potrvá, neboť člověk všude, kam vnikne, brzo vyhubí těžkopádné tvory ty, jsa lačným jejich výborného masa.

Dr. A. Frič.

Škola pro námořní rybářství.

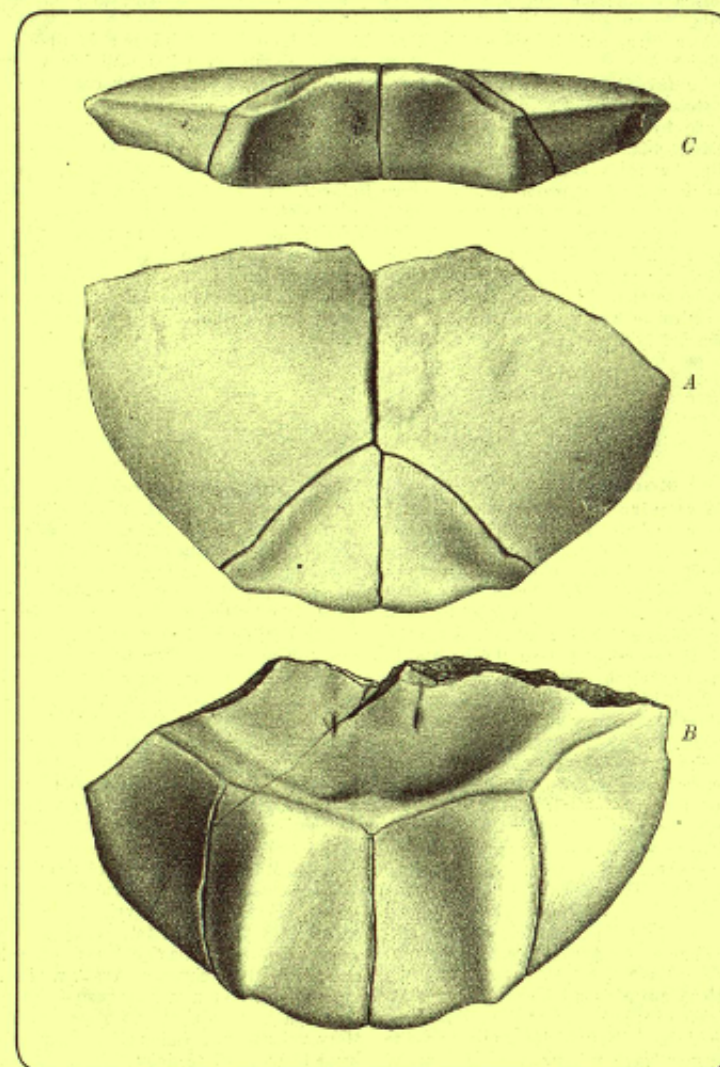
Okean, ten nesmírný, nepřehlédlný, počíná ztráceti svoji zvířenu, a přátelé její obližejí se po prostředcích, jak by tomu zamezili. Na kongrese námořním, který byl pořádán počátkem června l. r. v Paříži, kapitánové Dupon a Bertot v podrobné vypracovaných zprávách poukazovali k velikému nebezpečství, které hrozí námořnímu rybářství a žádali za vyhledávání prostředků, aby se tomu jak nejrychleji předešlo. Starci na pobřeží, kteří se pamatují na šťastnější minulou dobu, kdy se vracely kocábky z lovu obtíženě bohatou kořistí, pozorující nynější úbytek, táž se nejednou, nestane-li se moře pro jejich potomky jako pro horaly jejich kraj: nevděčným, který všechno přijímá a nic nechce vydati.

Může-li býti zvíř chráněna po jistou dobu roční zákonem před smrtící kuli, může-li ryba sladkovodní v řekách a rybnících brána býti v ochranu před nepovolanými hubiteli, proč by stejná měřítko nemohla býti rozšířena i na hlubiny mořské. Mizení ryb počalo přirozeně od břehu; druhdy tam bývaly chytány ob čas krásné kusy, nyní tam v sítí uváznou jenom drobné šarapatky. Na lov mohou se vypraviti za dnův našich jenom loďky pevné, které odolávají i největším vlnám mořským a jsou s to vydržeti dva tři dni od souše ve vzdálenosti dvaceti až třiceti mil a pouštět kotvy do hloubky 80—100 metrův.

Že za takových okolností bývá neštěstí mnohem častější, než kdysi bylo stěhoti, jest přirozeno. Jak

může býti na takovou dálku přivolána pomoc od pevniny, když rozhněvané vlny strhnou s člunu smělé plavce do hlubiny z trestu, že je olupují o jejich poklady? I sesílené pobřežní strážě tomu nedovedou za-

brániti. Loví-li malé ráčky, vytahují z tůně trochu písku, kameň, rostlin, několik klepety opatřených živočichů a malých rybek. Námořníci dobře vědí, hodí-li je zpět do vody, jak jim to zákon předpisuje, že budou

Obra č. 78. Části hrudního štítu zemské želvy (*Testudo caelestis* Fr.) z třetihorního vápence v okolí Chebu. — A. Pohled shora, B. ze zřepdu, C. profil z předu; vše v přirozené velikosti.

pracovati pro své budoucí lovy; ale také znají, že tato mláďata vždy kratší nebo delší dobu, více neb méně násilně na pevninu hosená nebudou moci žiti a proto si je podržují. Jsou-li k jídlu, prodají se

za každou cenu. Minulého roku v přístavním městě Croisicu prodáno bylo 1800 malých kambal za 60 franků. Kdyby byly nechány čtyři nebo pět měsíců na svobodě, byly by tytéž ryby prodány aspoň